

Ishaja vsak ponde-
ljek in četrtak po-
polodne.
Stane za celo leto 18
L., za pol leta 8 L.,
za četrt leta 4 L. Za
inosemstvo celo leto
30 L.
Na naročila brez do-
poslane naročnine
se ne moremo
ozirati.
Odgovorni urednik:
Polde Kemperle

GORIŠKA STRAŽA

Štev. 40

V Gorici, v četrtek 22. maja 1924.

Let. VII.

Nefranktrana
pisma se ne spreje-
majo. Oglašje se re-
čunaje po dogovo-
ru in se plačajo v
naprej
List izdaja konsorcijski
GORIŠKE STRAŽE
Tisk. Juha v Gorici
vla Morelli 16.
Uprava in redakcija
ulica Mameli 5.
(prej Scuole).

† ANTON ŠTRANCAR.

V torek 20. maja ob 5. uri in pol popoldne je umrl v bolnici goriških usmiljenih bratov zidarski delavec Anton Štrancar iz Šturii.

Umril je na rani, ki jo je zadobil iz puške goriškega fašista na shodu v Ajdovščini 30. marca t. l.

Z Antonom Štrancarjem leže v grob prvi politični mučenik goriških Slovencev, ki je padel kot žrtev vladajočega režima. Štrancar je prvi goriški Slovenec, kateri je dal svoje življenje za pravico slovenskega rodu na tej zemlji.

Zato se ne poslavljajo od njega le njegove sestre in njegova brata, nele njegova rojstna vas Šturije, nele naša politična organizacija, temveč ves naš narod v Italiji. Koder prebiva slovenski rod: od postojnske zemlje do tužnih Brd, od obale Jadranskega morja do bovskih hribov, bodo tisočera slovenska srca trepetala v žalosti ob spominu na mučeniško smrt Antona Štrancarja. Njegovo ime ostane zapisano z neizbrisnimi črkami v srcu slovenskega ljudstva, postavljeno bo v eno vrsto z imeni Gradnika, Laharnarja, Muniha in vseh onih naših mož, ki so prelili kri za pravico slovenskega rodu.

Zato bodi Štrancarjev spomin blagoslovljen in blagrovan iz roda v rod, blagoslovljena bodi vipavska zemlja, v kateri bo počivalo njegovo truplo, svet bodi njegov grob vsakemu Slovincu na Primorskem.

Teško se poslavljamo od Tebe, Anton Štrancar, hudo se nam bo storilo, ko bo padala zemlja na Tvojo rakev, a dviga in vedri nas misel, da ni bila še nikdar na svetu gostonj prelita kri nedolžnih in da je iz krvi mučnikov vrasla bodočemu rodu vselej lepša bodočnost.

Tvoja smrt nas bo v našem boju okrepila, dvignila bo vero v slovensko pravico, oživila in razgibala bo slovenske množice, da bodo vztrajale goreče in zveste in polne ljubezni v težki zgodovinski preizkušnji.

Tvoja žrtev naj sveti slovenskemu ljudstvu kakor luč, ki vodi v noči popotnike, da ne zaidejo in ne zgrešijo poti in se ne pogube, preden dosepejo k cilju.

Anton Štrancar, bodi pozdravljen in tisočkrat blagoslovljen, Tvoja lepa, zvesta slovenska duša naj najde svoj pokoj in svoje poveljane na veke.

Kaj se godi po svetu?

Kriza v Jugoslaviji začasno rešena.

V torek zvečer je dobil Nikola Pašič od kralja Aleksandra nalog, naj sestavi vlado in s tem je začasno vladna kriza rešena. V vlado so vstopili radikaleci in Pribečevići demokratije, celokupna opozicija je izključena in bo nadaljevala najostrejšo borbo proti Pašiču.

Pašič je sprejel vlado in se je pri tem obvezal, da skliče takoj Narodno skupščino in ji predloži med drugim v odobrenje Radičeve mandate, ki niso doslej še potrjeni. Ko bodo potrjeni Radičevi poslanci, se zaključijo seje parlamenta do 20. oktobra. V oktobru se parlament zopet otvori in tedaj bo padla šele končna odločitev. Do jeseni bodo imele stranke časa dovolj, da se pripravijo in do tedaj bo položaj vsestransko razčiščen, tako se bo mogel kralj odločiti, komu da državno krmilo v roke.

Vlada pred parlamentom.

Opozicija je radi rešitve krize ogorčena in misli izdati proglas na narod. Njeno časopisje trdi, da bi vlade ne smel dobiti nikdar Pašič, ker je v parlamentu v manjšini. Oblast pritiče večini in samo večini, ker je le ona sposobna vladati. Tak je običaj v vseh parlamentih in bi moral veljati tudi za Beograd. Tako trdi opozicija.

Njeno stališče je sicer pravilno, toda mi ne smemo zabiti, da radičevci niso še vsi potrjeni in da bo opozicija šele tedaj razpolagala z veliko večino v parlamentu, ko bodo sedeli Radičevi poslanci z vsemi pravicami v Narodni skupščini. Ako je torej kralj ukazal Pašiču, naj predloži parlamentu v odobrenje Radičeve mandate, je s tem opoziciji pomagal, da pride do svoje velike večine, kar je šele prava podlaga za zanesljivo vlado opozicije.

V trenutku, ko bodo vsi radičevci potrjeni, tedaj se bo šele izkazalo, kakšna je moč Pašičeve vlade v parlamentu. Opozicija vrže lahko z enim samim glasovanjem Pašiča, ki bo moral zopet odstopiti.

Kralj pa hoče to preprečiti, ker želi naj šele

jeseni pade odločitev.

Zato je sklenjeno, da se po odobritvi Radičevih poslancev zaključijo seje parlamenta do 20. oktobra. Ta sklep se nam zdi pameten, kajti do jeseni bodo lahko vse stranke položaj dobro premislile in posebno radičevci bodo imeli do tega časa priliko, da dokažejo svoje zanesljivo in pošteno mišljenje do države. Do jeseni se izvrsi lahko v radičevskih vrstah še marsikatera sprememba, ki bo v korist nele Hrvatom in državi, ampak bo tudi omogočila opoziciji, da dobi lažje v svoje roke državno krmilo.

S tega stališča je bilo morda dobro, da se je rešitev vladne krize preložila na oktober.

Gospodarski položaj Jugoslavije.

Jugoslavija je mlada država, v kateri se gospodarstvo razvija z veliko hitrostjo. Vse kar so Jugoslovani radi svoje politične sužnosti v preteklosti zamudili, hočejo sedaj naglo nadomestiti. Ustvarja se lastna industrija, zidajo se ceste in železnice, brez katerih ni mogoče gospodarsko napredovati. Posamezne dežele Jugoslavije so se ločena ena od druge, zvezane so med seboj le z redkimi in slabimi železnicami. Stara Srbija nima na primer skoro nobene zveze z Bosno in Hercegovino, Dalmacija je odrezana od svojega bogatega zaledja, dežele ob Jadranskem morju ne morejo izvažati lesa, živine in sačja na obal in tako je vsa trgovina države zelo otežkočena. Ako se hoče Jugoslavija gospodarski razmahniti, mora zidati nove železnice, izkoristiti mora svoje rudnike, ustanoviti nove tovarne, za kar so potrebni ogromni kapitali. Mlada država nima toliko denarja, da bi nalagala milijarde v svoje gospodarstvo. Ves tekoči kapital je že skoro naložen, v Jugoslaviji vlada danes tako pomanjkanje denarja, da plačujejo ljudje za posojila 20 do 30 od sto. Vlada novih bankovcev ne mara tiskati, da bi se ne poslabšala valuta in tako ne preostala Jugoslaviji drugo, ko da si izposoja denar v tujini.

Ako naj se država utrdi in gospodarsko razvije, se mora poslužiti tujega kapitala.

Italijansko posojilo Jugoslaviji.

Jugoslavija je najela posojila že v različnih deželah, posebno na Francoskem. V državo so prišli tuji podjetniki in sicer Nemečji, Švicarji, Francozi in celo Amerikanci ter ustanovili s pomočjo domačih tovarne in banke. Italija je bila edina tuja država, ki ni imela dostopa v gospodarsko življenje Jugoslavije. To je bilo tem bolj čudno in neprijetno, ker je Italija najvažnejši sosed Jugoslavije in ima največji interes stopiti v stik z Jugoslavijo in ji prodajati izdelke svoje industrije.

Francija, Svica in Anglija ne bodo imele nikdar takega interesa trgovati z Jugoslavijo ko Italija. Položaj Italije napram Jugoslaviji je bil torej skrajno neneraven. Šele prijateljska pogodba, ki sta jo sklenila Pašič in Mussolini, je spremenila razmerje med obema državama. S pogodbo si je hotela odpreti Italija vrata v Jugoslavijo in pridobiti v tej zemlji nove trge.

In res, razmere med obema državama so se spremenile in to vidimo najbolj jasno v tem, da hoče dati Italija Jugoslaviji zelo veliko stotiljsko posojilo. To bi bilo pred 6 meseci še popolnoma nemogoče.

Borba proti italijanskemu posojilu.

Za presojanje italijansko-jugoslovanskih odnosov, je na silno značilno, da je ta prvi poskus go-

spodarskega sodelovanja naletel v jugoslovanski javnosti na hudo odpor. Slobodna Tribuna iz Zagreba poziva vlado, naj odkloni italijansko posojilo, ker pomeni za Jugoslavijo veliko nevarnost.

Za nas — pravi list — oni vseeno, kakšen kapital prihaja v deželo, pod kakšnimi pogoji in čemu prihaja. Dobro je n. pr. že znano, da je francoska država dajala pred vojno Rusiji posojila samo zato, da je oboroži in uporabi pri končnem obračunu proti Nemčiji. Turška je dobivala posojila izključno pod pogojem, da je dajala upniku težke gospodarske koncesije.

Iz kakšnih vzrokov nam nudi posojilo Italija?

Italija ne poseduje nikakor takega izobilja na kapitalu, da bi ga morala na vsak način nalagati v inozemstvu. Preteklo bo še mnogo, mnogo časa, preden doseže italijanski kapitalizem tako moč, da mu italijansko gospodarstvo ne bo več zadostovalo in se bo moral širiti v inozemstvo. Ako se hoče italijanski kapital kljub temu raztegniti v Jugoslavijo, tedaj je jasno, da se skrivajo za tem gotovi nameni. Italijanski kapital ne dela tega radi ugodnih obresti, ki bi jih mogel pri nas zaslužiti, ampak zato, da se utrdi italijanski vpliv na politično in gospodarsko življenje Jugoslavije.

Bodimo previdni!

Prijateljstvo — pravi list — ki obstoji med nami in Italijo, je enako prijateljstvu, katero je obstajalo med Italijo in Avstro-Ogrsko. Mi nečemo raziskavati, pod kakšnimi pogoji so Italijani pripravljani, da nam dajo posojilo. Da nam ponuja Italija, katera sama potrebuje tujega kapitala, na stotine milijonov lir, to je jasen dokaz, da nekaj ni v redu in da je potrebna največja previdnost.

Ponujano posojilo — pravi Slobodna Tribuna — bi bilo v škodo našega gospodarstva in naše narodne misli.

Franjo Petrinović.

Vest o posojilu je vzbudila tudi v krogih jugoslovanskih izseljenecv precejšnjo pozornost. Listi priložujejo delo tiskano brožavko, katero je poslal v vprašanju posojila Franjo Petrinović kralju Aleksandru iz Londona. Franjo Petrinović je znani jugoslovanski velepodjetnik iz Južne Amerike, ki ne razpolaga le z ogromnimi bogastvi, ampak tudi z mogočnimi zvezami v mednarodnem trgovskem svetu. Petrinović misli, da je posojilo za Jugoslavijo skrajno škodljivo in očita Pašičevi vladi, da hoče izročiti državo v roke Italijem. Petrinović roti kralja Aleksandra, naj prepreči nameravano posojilo, in poudarja, da bi se dalo dobiti posojilo na Angleškem, in sicer pod ugodnejšimi pogoji, kakor jih nudijo Italijani.

Italija je za nas mnogo bolj nevarna ko bivša Avstrija, dočim nam nudi Anglija garancijo največje svobode.

Kakšen nauk nam daje posojilo?

Iz vsega, kar smo povedali o italijansko-jugoslovanskem posojilu,

izhaja jasno, da je razmerje med našo državo in Jugoslavijo še precej napeto. Kljub prijateljskemu sporazumu med Pašičem in Mussolinijem ni moglo še prodreti prijateljsko razpoloženje med množice.

Veliko nezaupanje, ki je vladalo v jugoslovanski javnosti do Italije, ni še ponehalo in 'o polagoma in počasi se spreminjajo razmere. Treba bo dobre, potrpežljive in velikopotezne politike, da se spravi sklenjena pogodba v življenje. Prijateljstvo med narodi se ne ustvarja samo s pisanimi pogodbami, ampak mora biti ukoreninjeno v mišljenju množice. Šele takrat ko bodo tudi navadni ljudje tostran in onstran mej čutili prijateljstvo do sosednjega naroda, šele takrat bo sporazum trajen, trden in resničen. Ako se ne posreči vladam pridobiti za prijateljstvo ljudstva, o-

stane pogodba prej ali slej le kos papirja. Tako je bilo vedno v politiki, še bolj velja pa to za današnje čase. Iz tega vidimo jasno, kakšno veliko in važno delo čaka vladno politiko pri nas in onstran mej.

Vsak prefekt in vsak podprefekt ima nalogo, da pomaga ustvariti prijateljstvo med obema narodoma, vsak prefekt in vsak podprefekt nosi tudi odgovornost za napake, ki jih dela v svoji vsakodnevni politiki. Tudi naše ljudstvo je važno za sporazum med obema narodoma in tudi mi moremo k nameravanemu prijateljstvu nekaj pripomoči. Iz tega je pa tudi razvidno, kako važna je politika, ki jo morajo vršiti krajevni oblastniki v naši deželi. Ljudje, kateri stoje danes na čelu naše dežele, tega ne razumejo, oni niso na svojem mestu, oni stvari le škodujejo.

in napravile ovadbo na karabinerje, ki so prišli v družbi župana-odpadnika Obljubka in ga zaplenili. G. Kristjančiča so pa ovadili državnemu pravdnstvu radi protidržavnega delovanja.

Daleč smo prišli! Nedolžne nabiralnike, katere smo smeli tako mi ko Italijani v nasilni, brezpravni Avstriji mirno rabiti, ne smemo v svobodoljubni, kulturni Italiji mi Slovenci niti shranjevati. Še več! Kar je bilo pod prejšnjim vladin in neizprosnim režimom dopustno, raditega se nam državljanom v Italijanski državi, ki zagotavlja in daje svojim državljanom vse svoboščine, očitajo protidržavni nameni in nas ovajajo državnemu pravdnstvu.

Gospodje oblastniki! Če vam delajo že nabiralniki preglavice, potem je najkrajša pot, da „zaplenite“ vse slovensko ljudstvo, ki biva v mejah te države. Spali boste mirno in mogočno vladali nad praznimi domovi.

TRST ČASTI MUSSOLINIJEVO HČERKO.

Parobrodna družba „Navigazione libera Triestina“ je večraj izročila Jadranskemu morju novo ladjo, ki jo je imenovala po 14 letni hčerki ministrskega predsednika: „Eddo Mussolini“. Mlada deklica je prisostvovala večji slavnosti in častili so jo ugledni in stari gospodje: tržaški prefekt, senator Corradini in drugi.

ZA PREDIŠKO ZELEZNICO.

Zastopniki županstva kobarškega, bovškega in čedadskega okraja so zborovali v nedeljo v Čedadu. Sklenili so resolucijo, v kateri zahtevajo, da se dogradi železniška proga takoj spočetka vsaj do Kreda pri Rabiču in ne samo Trst-Tržič-Zagrad-Krmin, kakor hoče Videm.

NOV DVOBOJ.

V zadnjem političnem pregledu smo poročali, da je bil izključen iz fašistovske stranke fašistovski poslanec Maksim Rocca. Izključen je bil raditega ker je brez najvišjega dovoljenja odkril marsikaj nečednega. Radi njegovih ostrih pisem nasproti poslancu Farinacciju ga je v terek oklofutal na javni cesti politični tajnik genovskega fašja. Poslanec Rocca je nevljudnega napadaleca pozval na dvoboj.

NEMILOSTI SE BOJE.

Ker so dobili razni vitezi in družji fašistovski koristolovec med Slovenci pri zadnjih volitvah klofuto, kakor so jo zaslužili, se boje da bi padli v nemilost. Začeli so zato po naših občanih agitirati. Da naj iste volijo Mussolinija za častnega občana. Posebno se peha šempeterski klaverni vitez. Po-

bira podpise okoli starih in mladih v Šempetru, da bi se imenoval Mussolinij za častnega občana šempeterske občine. Če bi vedel Mussolini kakšni ljudje in na kakšne načine delajo za njegova častna občanstva po naših občinah, bi jih najbrže odklonil in neznačajne petoliznike pognal.

ZASTOPNIKI RECANOV V RIMU.

Naši novi državljani so odposlali k finančnemu ministerstvu svoje zastopstvo z zahtevo, da se čimprej pravilno reši zamena njihovega reškega in jugoslovanskega denarja.

NAVDUŠENJE ZA MUSSOLINIJA.

Tržaški mestni svet je v svoji seji dne 20. maja imenoval Mussolinija za častnega meščana.

SIBE POTRESA REŠI NAS O GOSPODI!

V terek po noči so se začutili znatni tresljaji v okolici Pise, Castelnuovo in Florence. Močni tresljaji so se opazili tudi na Reki.

NOVE POVODNJI V JUGOSLAVIJI.

Zadnje dni je nastala v Šumadiji v okolici Valjeva velika povodenj ob železniški progi. Povodenj je vničila mnogo živine; polja so bila poplavljenar. Škoda je bila občutna. Človeški žrtve je bilo štiri. Iste dni so vednarastle tudi v Sloveniji; udrla sta se dva mostova, na enem mostu se je nahajalo 20 dijakov. Trije so utonili.

OPOZARJAMO.

na oglas g. Antona Škodnika, Gorica, Semeniška ulica 10, ki razprodaja svoje bogato manufakturno zalogo po znižanih cenah.

RAZLIČNI NAZORI O LEPOTI.

Timbuktu je prestolnica največje puštinje sveta — Sahare v Afriki. Okoli mesteca bivajo razna plemena, med katerimi je najbolj znano plemo Tuareg. Žene tega plemena imajo upravedne običaje in nazore. Nikdar se ne umivajo z vodo, temveč edino le s peskom, namočenim popreje v olju. Nato si pesek nalepijo na obraz tako, da zamaše vse znojnice. Pri kosilu najprej jedo žene in potem, kar ostane, šele moški in otroci. Ideal tuareške žene je, da postane čim debelejša in neokretnejša. Radi tega ves božji dan in sicer že kot devojke, same sede, da čimprej odebele. Oženjenjske so tako debele, da same ne morejo hoditi in jih morajo sužnji voditi. Kakor se vidi, imajo afriške lepote povsem druge nazore glede lepote kot naše ženske. V enem se pa strinjajo oboje: Lepo hočejo biti kljub raznim neprijetnostim.

ge jih niso držale čez 21. septembra pri nas! Franke so upeljali in cesarski denar spravili ob voljavo, pa so šli!

„Teško da za zmerom!“ je rekel sin.

In se so govorili o Francozih in o revoluciji, o njenih solnčnih in senčnih straneh, in prišli so v Bovce in se odpočili in pokrepčali. In se je primerilo, ko so prišli na Zago, da je Šmonca zapregel in se odpravil v Gorico. Pred hišo je sedel Rezijan in strojil kotle. Pogledal je Cerovskovo, spoznal očeta in zaklical:

„Oho, oče, kaj ste dvanaest let hodili s Trbizata!“

„Lej ga, odkaj pa veš, da sem sed goril!“

„Gospoda, sem vam prerokoval na Špenici pri Logarju. Sedaj ga pa imate!“

„No Rezijan, merico ga boste z nami za svoje dobro prerokovali!“ je rekel gospod in so vstopili v gostilno...

(Dalje).

DNEVNE VESTI

ZA VOJNE OSKODOVANCE

Vodstvo Hipotečnega zavoda v Gorici opozarja vojne oškodovance, da se sprejemajo prošnje za predujme na vojno odškodnino samo še DO 15. JUNIJA t. l. Kdor hoče tedaj še vložiti prošnjo za predujem, naj se požuri.

RAVNATELJ ANDREJ IPAVEC — UMRL.

V terek 20. t. m. zjutraj je umrl po daljšem bolehanju na svojem rojstnem domu v Ročnju bivši ravnatelj slovenske gimnazije v Gorici prof. Andrej Ipavec. Po dokončanih študijah je prišel pred prilično dvajsetimi leti na takratno nemško gimnazijo v Gorici, postal pozneje ravnatelj slovenske gimnazije ter bival s parletnim predsedkom, ko je bila med vojno slovenska gimnazija v Trstu, vedno v našem mestu. Pred par tedni so ga težko bolnega prepeljali v njegovo gojstno vas Ročnja, kjer je sedaj umrl. Pogreb se je vršil danes v četrtek zjutraj v Ročnju.

SADONI DOZOREVAJO.

Zadnji poudarek zvečer je bila občina Miren in tudi bližnja okolica pod vtisom nezastirane dogodka. Neki „slovenski“ snopar, ki igra v fašistovskih vrstah posejemo vlogo, je napadel v prvi vrsti iz političnih vzrokov svojega dokaj starega občana. Pobiti ga je hotel v „granadom“. S pomočjo telcaza sosedi se je posrežilo

očetu razorožiti razdivjanega sina. Nekoliko pozneje je pa surovi sin napadel svojega očeta z revolverjem in je nanj streljal, a k sreči ga ni zadel. Drugo jutro so ga odpeljali v goriške zapore.

Nova doba!

„MAL POLOZI DAR — DOMU NA OLTAR“ — ZAPLENJEN.

Kakor znano so imele pred vojno vse slovenske gostilne po celi deželi, tudi v najmanjših vaseh, nabiralniške šolske družbe sv. Cirila in Metoda. Nabiralniki so nosili zgoraj navedeni napis in so bili okrašeni s slovensko trobojnico. V nje, ki so bili povsod javno izstavljeni, so naši ljudje metali svoje skromne darove za naše šolsko društvo. Tudi v časih najhujših nasilstev bivšega avstrijskega režima se ni nobeno oblastvo nad tem spodbikalo. Ravno tako so bili po italijanskih gostilnah v naši deželi nabiralniki za „Legio nazionale“ in druga slična italijanska društva, a jih je vsakdo pustil pri miru. Svetovna vojna je, kakor vse drugo, vničila tudi te nabiralnike. Tam gori v Višnjeviku, v Bredih, občina Kojško, v gostilni g. Kristjančiča, so pa po Bog vsakem naključju tak nabiralnik še ohranili. Rabiti ga radi slovenske trobojnice seveda niso mogli, vrgli ga pa niso proč, ker noben priden in vesten gospodar kratkoma ne zavrne nobenega nepokvarjenega predmeta, ki je v njegovi hiši. Izvohale so pa ta nabiralnik najbrže kakšno prodano dušo

Po soški dolini in od Čedadu po ljudski: Francozi pa so jim bili povsod za petami. Tudi čez Pontebio so prišli na Trbiz in jih odrezali. V Celovcu smo bili vsi v strahu. Dosti solnarjev nas je slo takrat v Salzburg.

Sila je bila, sila, Cesarških, ki so se umikali, so nasteli 6500 moz in se 400 na konjih. Francozov pa je bilo toliko, da jih se učeni niso mogli prosteti. Tod v Kluzah ob Koritnici jim je pa le huda predla.

„Bral sem v Salzburgu o tem, vse je govorilo tedaj o bovskih Kluzah. Francozi so pridli do Koritnice in se utaborili ob cesti nasproti gradu. Ker so spoznali njegov trden položaj, so ga začeli 22. marca hitro oblegati. Posadka je hrabro odgovarjala francoskemu ognju, a izprevidela je, da se ne bo mogla dolgo braniti nasproti toliki sili. Zato sklenejo, pomagati si z zvijačo. V temi noči zapusti oddelek posadke trdnjavo. Drugi so pa ostali mirni in skriti v gradu,

ko so bili prej še skrivaj razkrih most, ki je vodil čez globoko brezodno po katerem teče Koritnica, v grad.

Francozi so mislili, da je vsa posadka zapustila utrdbo. Bili so se, da bi se Avstrije premislili in se vrnili, zato so se hoteli še tisto noč polastiti gradu. Dvignejo se in začnejo v temi korakati proti mostu. Ali groza! Eden za drugim popadejo skozi razdrti most v neizmerno globočino. Ko jih je bilo že lepo stevilo popadalo, prikoraci tudi bobnar in šel je za drugimi: z bobnom vred je kotalil v prepad. Ker je boben nenavadno ropotal, so se Francozi ustavili in oprezno pregledali pot in izprevideli nesrečo in zvijačo. Vsi iz sebe od jeze so hoteli na vsak način utrdbo zavzeti. Ko le ni slo, so dobili pastirja, ki je poznal vse steze in jih je pripeljal nad grad, odkoder so ga obkolili in prisilili posadko, da se je podala.

„Tako so pripovedovali tudi pri nas,“ je rekel oče. „No pa vse zna-

Cerovškov gospod.

Življenje Valentina Staniča.

(Spisal Joža Lovrenčič)

Zg. staj dopoldne so se poslovili od cesarske Matere in se odpravili na Trbiz, kjer je bil pustil. Tine svoje strani, Francosci se skozi Rabelj in čez Predil, sta se obe in sin spominjala svoja prve pot!

„Kdo bi si mislil, je povelj Tine, da bomo tako vesel odkret z materjo vred hodili!“

„Bozja vojna je bila, je mati veselo pristavila.“

„Pa so bili tasi, ko nisem upal, da bi sed še kedaj čez Predil,“ je povzel oče.

„Mislite na Francoze in na leto 1797!“

„Da, hudo, hudo je bilo. Ko je pritisnil marša Napoleon na cesarske, jih je pognal v naše kraje in po soški dolini so bezali sem goril...

KAJ SE GODI V FURLANSKEM FASIZMU!

Preteklo nedeljo se je vršil v Vidnu občni zbor furlanskega fašizma. Kakor razvidimo iz italijanskega časopisja, je bil občni zbor zelo buren. V boju sta stali dve struji: struja, katero vodi Pisenti in pa njegovi nasprotniki, ki se ne strinjajo z njegovo politiko. Na občnem zboru je ostal, kakor se jasno vidi, Pisenti v manjšini.

Za tajnika deželnega fašja je bil imenovan Nikola De Carli, odlikovan z zlato hrabrostno svetinjo za časa svetovne vojne. On ni pristaš Pisen-tijev. Nasprotni kandidat Ubaldo Do-mini je ostal v manjšini. V vodstvo stranke so bili izvoljeni med drugimi, za okraj Cedad-Bovec de Puppi, za Gorico Caprara, za slovenski del de-žele bivši konzul Heiland, stotnik Go-

dina, in prosluli kanalski Tazzoli. Ka-kor vidimo, so bili vsi Slovenci odre-zani, v odboru ne vidimo ne peternel-ija, ne bandellija in ne Galleussiga. Še Slovenci ravnaajo torej prav povsod enako! Veliko spoštovanje jim izka-zujemo, kjer le morejo.

Izid občnega zbora je povzročil med obema strujama prepire v časopisju. „Voce di Gorizia“ pravi, da je bila po-ražena v nedeljo klika, ki je radi kor-isti par ljudi držala fašizem za grlo. Snop mesta Vidnu je hotel ukazova-ti celi deželi, kar je bilo vse obsodbe vredno. Sedaj da je take politike ko-nee.

Toda tudi Vidmeci ne molčijo. Ob-javili so resolucijo, v akteri napadajo nasprotno strujo in ji očitajo, da je v službi kapitalistov. Napad je naperjen tudi proti Goričanom.

MAVHINJE.

(Delo našega občinskega sveta in razne druge zadeve).

Dne 15. maja smo imeli pri nas dan veselja. Občinarji smo namreč zvedeli, da je ta dan ob 3 uri popoldne naš občinski zastop pod predsedništvom našega „dličnega“ župana na podlagi nekega došlega ukaza imenoval mt-nistrskega predsednika Mussolinija za častnega občana. Sedaj smo popolno-ma gotovi, da se bo naša občina še nadalje imenovala Mavhinje. V na-sprotnem slučaju bi moral namreč občinski svet vnovič imenovati pred. Mussolinija za častnega občana obč-ine Sestlan.

Vlada je prispevala za popravo občinskih cest v celi občini lir 12.000.

Vsled tega bi Vižovljani radi sezi-dali še eno cesto, če tudi imajo že dve in vodovod. Vas Cerovlje pa nima ne ceste, ne vodovoda. Zato menimo, da je edino pravilno in za vso občino naj-bolj koristno, da se denar vporabi za napravo in popravo cest v Mavhin-jah, Vižovljah in Cerovlju. Pričaku-jemo, da bo občinski svet to uvidel in tudi tako sklenil, ker je to edino pra-vično.

Naš občinski sluga Ivan Legiša Brezen, ki ga vsi občinarji redimo, se je pri zadnjih državnozbornskih volitvah vedel zelo nedostojno. Slovenske letake je prelepjal z italijanskimi; drugi „slovenski“ snoparji so jih pa kar trgali. Kako je danes pri sreč-prvem in njegovim „čednim“ tovari-šem, ko so jim volitve dale tako krep-ko klofuto, ne vemo. Mislimo pa, da ne preveč prijetno.

BRJE.

Veselica tukajšnjega Br. m. pevsk. društva, katera je bila 11. t. m. ustav-ljena, se bo z gotovostjo vršila dne 25. t. m. Vstop prost. Nabirali se bo-djo prostovoljni darovi.

Gospodarstvo.

Izseljevanje v Združene države ameriške.

Kljub odporu raznih držav je brezdvomno, da bo stopil s 1. julijem v Združenih državah ameri-skih, v veljavo novi doseljevalni zakon. O tem zakonu, po predlagat-elju se imenuje Johnsonov, smo v našem listu že govorili. Ker je splošno zanimivo, kako se skušajo Združene države ubraniti preveli-kega dotoka priseljencev zlasti iz revnejših, gospodarsko manj raz-vitih držav, navajamo v nasled-jem, koliko ljudi se bo od 1. julija dalje smelo doseliti iz posameznih držav. Stevilo, ki ga določuje novi zakon, je določeno na podlagi ste-vila doseljencev l 1890, in sicer 2% od takratnega dotoka. Dosedaj je bilo to število določeno s 3% do-toka iz leta 1910. Ker je razmerje zanimivo, navajamo obe številki: koliko se jih bo smelo doseliti iz posameznih držav po novem in ko-liko se jih je smelo po dosedanjem zakonu:

	Po novem zakonu	Po starem zakonu
Albanija	294	288
Avstrija	1.190	7.451
Belgija	709	1.563
Britanija in Irsko	62.658	77.342
Bolgarska	200	302
Čehoslovaška	2.073	14.557
Danska	2.982	5.619
Estonska	302	1.348
Finska	345	3.921
Reka	210	71
Francoska	4.078	5.729
Holandija	1.837	3.607
Italija	4.089	42.057
Jugoslavija	935	6.425
Litvija	317	1.540
Nemčija	50.329	67.607

Norveška	6.653	12.202
Poljska	9.072	26.862
Portugalsko	674	2.465
Rumunija	831	7.419
Rusija	1.992	21.613
Španska	324	912
Švedska	9.761	20.042
Turčija	223	2.388

Ta zakon je vzbudil v vseh pri-zadetih državah ostre proteste. Ita-lijanska vlada, za katero je mož-nost izseljevanja preodvisnega prebivalstva naravnost življenjska potreba, je zagrozila, da bo svoje trge zaprla za uvoz pridelkov iz Združenih držav. Tudi za Jugosla-vijo je sklep ameriške vlade dokaj hud udarec. Jugoslavija je sicer bogata država in ima za svoje pre-bivalstvo dovolj kruha in de-la, toda vsled neurejenih razmer in vsled visokega kurza dolarja, je hrepenenje po Ameriki veliko ter so se gotovi deli Jugoslavije z za-časno izselitvijo večjega števila prebivalstva v Ameriko, gospodar-sko znatno opomogli.

Johnsonov zakon jasno kaže, kako kapitalizem izrabljuje vse prilike, da se obdrži na vrhuncu. Zdru-žene države so zaprle svoja vrata v prvi vrsti napram državam, ki rabijo zaslužek zlatega dolarja, da se doma opomorejo. One nočejo dopustiti, da bi se revnejši narodi okrepili z ameriškim denarjem. Tudi zabranjujejo doselitev iz onih držav, ki nimajo prvovrstih stro-kovnih delavskih sil, ampak pošil-jajo svoje težake in navadne de-lavce v svet samo radi začasnega zaslužka. Takih delavcev do skraj-nosti razviti ameriški kapitalizem in industrijalizem ne more tako porabiti kakor strokovno izvežbane moči, zato se jih brani.

MESTNE NOVICE

UČITELJSKA VEST.

Izkušnjo iz ital. jezika je napravilo na kr. proveditoratu v Trstu 14 učite-ljev, iz goriškega okraja učitelja Bra-tuž Marijan in Bratuž Alojzij.

NOV DRŽAVNI PRAVDNIK V GORICI.

Za državnega pravdnika v Gorici je bil v zadnjih dneh imenovan dr. Mele. Prišel je iz Florence.

DEZELNI MUZEJ V GORICI

bo za občinstvo odprt od 3. junija dalje.

DAROVI.

Za Slov. Sirotišče:

P. n. Anton Ravbar v Komun 19 L. Srčna hvata!

— Mesto venca na grob prečt. gosp. Jankota Sedeja, je daroval gosp. I. Kopač, svečar, za Slov. Alojzijeviske 50 lir in za Slov. sirotišče 50 lir. Vod-stvi obeh zavodov se mu iskreno zahvaljujeta.

Prosvetna zveza.

„Naš bolnič“ izide prihodnji teden. Prinesel bo prilogo za mladino, kate-ro naj blagohotno razdele naročniki med otroke.

Telovadni odskci iz srednjepav-skega okrožja priredijo v slučaju le-pega vremena dne 1. junija izlet na Trnovo pri Gorici. Zbirališče na Trno-vem ob 9 h zjutraj.

Društvom pošiljajo razna politična društva pozive za informacije. Opozar-jamo, naj društva odgovarjajo le po-tem Prosvetne Zveze, ne pa direktno političnim društvom, ker niso z njimi v nikaki zvezi.

TOVORNI AVTO GRAF-STIFT v najboljšem stanu proda Fasser, Aj-lovsčina 1.

Kaj je novega na deželi?

CRNICE.

Naši črnosrajčniki tako skrbje za u-bogo ljudstvo, da si jih isto želi na dno pekla. Čujte samo malo zgodbe. V Crnicah živi invalid Zvolokj Franc, ki se peča s prodajo vina. Mož je po-štenjak, ima družino štirih otrok in razen male invalidnine nima nikakih dohodkov: ne hiše, ne posestva. Kupil si je osička in voziček, ter pelje večasih 1 ali 2 buča vina v Gorico. Za-meril se je pa našemu dličnemu dr. Jasniciu in so ga ovadili, da nima patente in mu prepovedali razpečava-nje vina. Res, veliki prijatelji ljud-stva!

IZ GRAHOVEGA.

Naš občinski tajnik je vse tako na-pravil, da so prišli v volilno komisijo ljudje, ki so njemu po godu. To svoje željo je tako izpeljal, da se je povspel do trditve, da je od starešinstva iz-voljena komisija za državno-zborske volitve neveljavna, ker niso bili izvo-ljeni študirani ljudje. G. taj. Mauri naj dobro ve, da ima vsak naš kmet tudi toliko pameti, kot jo ima on sam.

VIPOLZE.

Tukajšnji posestnik Andrej Štekar je imel pred kratkim neprijeten in ne-pričakovan obisk. Ponočni zlikovci so iztrgali iz nekega okna v prtiličju železne križe in vdrli v kuhinjo. Našli so tam 11 pršutov, vrednih 1900 lir, katere so — ker gospodarja ni bilo zraven — seveda brez njegovega do-voljenja odnesli. O tatovih ni nobene-ga sledu.

KAL NA KANALOM.

Nesreča nikoli ne počiva. To staro resnico je na lastni koži morala obču-titi tudi tukajšnja posestnica Terezija Bratuž. Peljala se je z nekim vozom v Gorico. Na Kornju sta se konja vsled nekega avtomobila splašila in nesrečna ženska je padla z voza. Pri padcu si je zlomila desno roko. Od-peljati so jo morali v goriško bolniš-nico.

BILJE.

Tamburaško-pevsko društvo priredi na vnebohod, dne 29. t. m. svojo po-letno veselico. Na vsopredu so razne tam. točke, deklamacije in drama: „Dva svetova“.

Življenje in smrt Antona Štrancarja.

V torek dne 20. maja ob 5 uri in pol popoldne je umrl v goriški bolnišnici usmiljenih bratov Anton Štrancar, ki je moral plačati svoje narodno prepričanje s svojo smrtjo. Dne 30. marca ga je zadela smrtonosna kroglja in po petdesetdnevem težkem trpljenju je ubogi Anton v torek izdihnil. Ko ga je usodepolnega dne zadela sevinčenka in so ga potem pripeljali v goriško bolnišnico, sva kljub težki rani upali, da bo ozdravil. Kroglja mu je šla od leve strani skozi prsno e pljuča, odko-der so jo mrceli odstranili še le z ope-racijo. Vsled težke poškodbe pljuč so nastopile komplikacije, kojih posledica je bila smrt.

Zadnjih osem dni je čuvala pri-brava njegova neporočena sestra Ma-rija. Zdravala se je s pravo sestrsko ljubeznijo in se ni ganila od postelje. Na stolu ob postelji je prebila noči in pozila da bi vstregla sleherni želji dra-gega brata. Bila je ob njegovi stra-ni tudi v zadnjih trenutkih. Ko je bil že mrtec, so prišli v sobo še le usmi-ljeni bratje. Smrt je nastopila naglo in je nesrečni Anton brez težkih bojev mirno zaspal.

Baniki je bil rojen l. 1880 v Zapužah pri Starjah. Njegovi starši so imeli 8 otrok: 4 fantje in 4 dekleta. Od fan-tov sta dva umrli, ostala pokojni in brat Ludevik sta bila posestaika na domačem domu. Anton se je učil za zidarja pri Francu Breclju v Starjah; na to je delal v Trstu. L. 1915 je moral k vojakom. V maju so ga poslali v Galicijo, kjer je bil jeseni ujet. L. 1917 se je vrnil iz ruskega rjetništva.

Bil je tih, resen, ni iskal nikoli zdražbe in se je vedno izognil prepri-rom. Bil je zaveden, neomajen Slo-venec, ki je z svo silo svoje duše ljubil svoj dom in svojo slovensko domovino. Čital je rad časopise in knjige, bil naročen na „Mladika“ in pred vojno tudi član „Zobratrvalnega društva“. Kot značajan slovenski fant je bil je bil povsod na svojem mestu.

„Pojdimo na shod, saj smo Sloven-ci“, je vspodbujal 30. marca svoje sovaščane. In res so šli, nepozabni An-ton žal v predgodnjo smrt. Ko se je Anton po končanem shodu vračal čez Hubelj, ga je pri Jakobovnem mlinu zadela sevinčenka podjavljeno nasprot-nika. Strel je bil oddan iz vasele, izu-tam stoječih topolov. Napravil je lahko še par sto korakov, toda potem so ga začele zapuščati moči in prejeti so ga morali pod pazduho in odpeljati nazaj na zborovališče, kjer mu je zdravnik dal prvo pomoč.

Potem so ga pripeljali v goriško bolnišnico, odkoder se bo danes popold-ne vem in tik črnil po ljubljani Vi-parski dolini proti domu. Zvečer ob 6 uri bo v Starjah pogreb. Bila je ena izmed njegovih najsrčnejših želj, da ti počivl in sivec očene sanje doma, tam gori pod sticim Carnom. Bodi ti lahka, zemlja domača! Veliko je bilo Teoje trpljenja, velika Teoja želja, toda tem svetlejši, tem vzvišenejši bo spomin, ki si ga zapustil v naših srcih, tem prisrčnejša ljubezen, s katero ho-čemo slediti Teojemu vzgledu in stati neomajno za pravice svojega rodu in jezika.

Mlatilnica 2 krat politirana z motorjem na bencin, majhna in praktična je na prodaj radi selitve. Naslov pri upravi.

Na prodaj je mlin na nafto v najboljšem stanu s pripadajočim poslopjem in zemljiščem v Istri. Naslov pri upravi.

Motor na nafto 10-12 H. P. že rabljen ali v najboljšem stanu, na vozu, primeren tudi za mlato je na prodaj po zmerni ceni. Naslov pove uprava.

VABILO

k rednemu občnemu zboru **Tolminske hranilnice in posojilnice** v Tolminu, ki se bo vršil v nedeljo 15. junija ob 1. uri popoldne v združni pisarni.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva in čitanje revizijskega poročila.
3. Potrditev računov za l. 1923.
4. Volitev načelstva in nadzorstva.
5. Slučajnosti.

Za slučaj, da bi ne bilo ob določeni uri navzočih zadostno število članov, se bo vršil občni zbor pol ure pozneje pri vsakem številu navzočih članov.

K obilni vdeležbi vabi

Obdor.

RAZPIS SLUŽBE TAJNIKA.

Občina Trnovo pri Gorici razpisuje službo občinskega tajnika-pomočnika, zmognega slov. in italj. jezika, ter v tajniškem delu izvezbanega. Plača po dogovoru.

Zupanstvo.

Podpisana naznanjata slav. občinstvu, da sta otvorila dne 12. t. m. v ulici Garibaldi št. 20 (prej via Teatro) I. nadstropje

PRAVNO PISARNO

v administrativnih, nespornih, izvršilnih zadevah in onih tisočih se vojnih škod in posredovanja dobave posojil.

Vinko Čuk, bivši ravnatelj zemlj. knjige v Gorici.

Anton Trampuž, bivši sodni official pro okrožni sodnji.

Cement iz Čedad
po 17 lir kvintal
pri
Benečančku v Kobaridu

Fotograf Anton Jerkič posluje na Corsu Verdi 36 (prej Via Giardino).

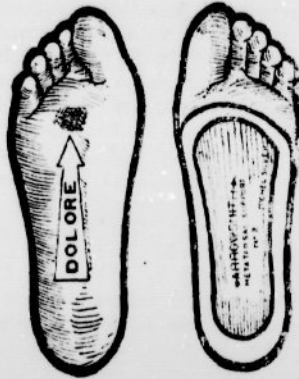
Slovenska čebelarica zadruga v Gorici, Via Carducci št. 7 ima v zalogi kozarčke za med s pokrovički od 1 do 1 l, tréalke in drugo čebelarico orodje.

NAŠ ZOBOZDRAVNIK

doktor Lojz Kraigher

specialist za bolezni v ustih in na zobeh. sprejema za vsa zobozdravniška in zobotehniška opravila
: : v Gorici, na Travniku št. 20 : :

Zdravljenje nog

NOGE utrujene, slabotne, boleče, ploščate, vdrté in mrtvoudne - otekle in opotekajoče - grobi zakrivljeni proli, štrleči členki, ranjeni prsti, kurja očesa in žulji

OZORAVIJO

ako znate uporabljati

ZDRAVILNO SREDSTVO

»ARROWSMITH«

Pravico prodaje za Italijo in Švico imajo:

RAPETTI & QUADRO - MILANO
Foro Bonaparte, 74 in Galleria De Cristoforis.

Specialist za nožne bolezni

sprejema, daje pojasnila in navodila za

UPORABO

v **GORICI**: dne 26. in 29. maja, v čevljarnici

ALLO STIVALONE
Raštel 10.

Na prodaj so posestva v Sloveniji. Mnogo najrazličnejših majhnih, srednjih in velikih kmetijskih in gozdnih posestev, gostiln, trgovin, žag, mlinov, hotelov, vil, stanovanjskih hiš, grajščin itd. ima na prodaj po zelo ugodnih cenah: Redovna pisarna Arzenšek & Comp. Celje, Kralja Petra ul. 22.

NA PRODAJ je hiša na krzišču prometnih cest, v kateri je sedaj gostilna. Leži urohoda iz Gorice ob glavni cesti. Pripravna za gostilno, trgovino ali tudi drugo obrt. Naslov pove upravništvo lista.

SIRITE »GORISKA STRAŽA«

ERNIA ozdravljena
z najnovejšim pasom **BROOK**.
Mirotilnica in dišavarnica
E. Grapulin-Gorica
naspr. ljudskemu vrtu, Corso Verdi 27.

POZOR!

POZOR!

na dobro znano domačo tvrdko

ANDREJ MAVRIČ

Via Carducci 8 — GORICA — Via Carducci 8.

Ima v zalogi raznovrstno moško in žensko sukno, platno, perkal, zefirja, kar tudi veliko množino češkega blaga. - domače in češko perje, volno, žime, travo, bombaž, vzmeti in izgotovljene štramače. - Lastna krojačnica, katera sprejema vsako naročilo in izvršuje točno in po smernih cenah.

Za obilen obisk se najtoleje priporoča cenj. občinstvu **ANDREJ MAVRIČ**

NA DROBNO!

NA DEBELO!

PODRUŽNICA

Ljubljanske kreditne banke v Gorici

Corso Verdi »Trgovski Dom«

Telefon št. 50 — Brzojavni naslov: Ljubljanska banka.

Delniška glavnic	CENTRALA:	Reserva SHB
in reserve:	LJUBLJANA	Din.
Din. 50.000.000		10.000.000

Podružnice: Brežice, Celje, Črnomelj, Kranj, Maribor, Metkovič, Novi Sad, Ptuj, Sarajevo, Split, Trst.

Obrestuje vloge na knjižice po 4 1/2%. Na daljšo odpoved vezane vloge po dogovoru.

Nakup in prodaja vsakovrstnega tujega denarja.

Ivršuje vse v bančno stroko spadajoče posle najkulantneje.

Prva slovenska tvrdka

JOSIP KERŠEVANI

Gorica, Piazza Duomo št. 9 (desno) - Gorica

priloga svoje trgovino najizvrstnejših šivalnih strojev iz svetovne znane tovarne „Mundlos“, dvokoles zmanke orig. „Kolumbi“, belgijskih pušk ter vse k temu spadajoče predmete.

Brezplačen poduk v umetnem vzenju, šivanju in krpanju. — Lastna mehanična delavnica in popraviljavnica Piazza Duomo 5 (vogal ul. Rabatta).

PRODAJA NA OBROKE

S prvim septembrom p. l. je otvorila firma: »Grande Emporio Rateale« (centrala v Trstu)

Via Garibaldi 20, (prej Via Teatro)

svoje podružno skladišče.

Prodaja: izgotovljene obleke in po meri, najfinejše manufakturno blago, sukne, dežne plašče, obuvalo, klobuke, ovratnike, rokavice, naramnice, perilo itd.

Cene brez konkurence! Obroki mesečni in tedenski.

Krojačnica prvega reda. Gorica, Via Garibaldi 20-II.

Ne zamudite prilike!

Tovarniške cene - Velika likvidacija

manufakturnega in modnega blaga. Posebno priporočam trgovcem, krojačem, šiviljam in nevestam, da si pred nakupom ogledajo mojo zalogo, kjer se prodaja po tovarniških cenah.

Semeniška ulica 10 - **ŠKODNIK ANTON** - Via Seminario 10

Oglejte si zalogo!